

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОЛЬОРОЗНАВСТВА

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Першого (бакалаврського) рівня

**Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 від 18. 01. 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи кольорознавства
Викладач (-і)	Сандюк Л.П., старший викладач кафедри
Контактний телефон викладача	Сандюк Л.П.+380672719961
E-mail викладача	Сандюк В.С. volodymyr.sandyuk@pnu.edu.ua Сандюк Л.П. larisa.sandiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є колір - його властивості та характеристики.</p> <p>Програма курсу включає вивчення історії виникнення кольорознавства, ознайомлює з базовими знаннями кольорового бачення, розвиває колористичне мислення та навчає застосовувати його практично у професійній діяльності. Теоретичні знання підкріплюються практичними завданнями. Після пройденого курсу засвоюється термінологія, композиційні правила, закономірності колористичних співвідношень та гармонії.</p> <p>Навчальна дисципліна «Основи кольорознавства» пов'язана з іншими фаховими навчальними дисциплінами, які викладаються в інституті, зокрема «Живопис», «Малярство», «Основи композиції», «Історія мистецтв».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи кольорознавства» полягає у ознайомленні студентів з основними категоріями та проблемами науки про колір, сформувати системи знань про властивості кольору, а також навчити застосовувати в професійній художній практиці теоретичний набуток попередніх поколінь, що базується на об'єктивних закономірностях кольорового бачення та суб'єктивізмi сприйняття. Навчити студентів розуміти, аналізувати та використовувати кольори в різних контекстах, включаючи дизайн, мистецтво та виробництво.</p> <p>Завданням навчальної дисципліни «Основи кольорознавства» є вивчення теоретичних та практичних властивостей феномену кольору стосовно аспектів професійної художньої творчості. Основи кольорознавства є базовою дисципліною і тісно пов'язане з вивченням «живопису»; «композиції»; «малярства» - дисциплін, які формують художника по спеціальності «образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомитись з основними категоріями та поняттями теорії кольору; - вивчити властивості кольорів, способи та закони змішування; - з'ясувати об'єктивні та суб'єктивні закономірності кольоросприйняття як основи кольорової організації площинного та просторового середовища; - визначити засади кольорової гармонії, як важливого чинника образно-емоційної основи твору. - навчитися застосовувати теретичні положення у мистецькій практиці. - принципи систематизації та класифікації кольору - основні групи кольорів та їх властивості - основні закономірності кольоросприйняття та закони гармонії кольору - особливості дії кольорів як важливого чинника психо-емоційного впливу - використовувати в мистецькій практиці закономірності дії кольорових та світлових контрастів, чинників, що впливають на зміну кольору та інші прояви кольорової оптики - володіти методами кольорової гармонізації 	

- застосовувати колір як важливий засіб композиційного вирішення площинних та просторових мистецьких творів
- виробляти власну образно-емоційну мову, базуючись на закономірностях кольорового символізму
- вміти використовувати професійну термінологію

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.

ФК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ФК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

Результати навчання

2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого мистецтва, та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	24
самостійна робота	56

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Практичн і заняття	Самостійна робота
Тема 1. Історія розвитку кольорознавства. Визначення термінів та понять в кольорознавстві.	2		8
Тема 2. Фізична природа світла. Властивості кольору: - спектральний розклад кольору; теплі та холодні кольори; яскравість, насиченість та відтінок. Перші теорії гармонійних поєднань кольорів	2	4	8
Тема 3. Спектральна природа кольору. Світло-сприйняття. Триколірна природа світла. Коло Іттена. Оптичне та механічне змішування кольорів	2	6	8
Тема 4. Колірна гармонія. Родинно-контрастні кольори Колірна гармонія. Закономірності змішування.		4	8
Тема 5. Ахроматичний та хроматичний контраст. Ефект Пуркіне.	2	4	8
Тема 6 Вплив світлової та повітряної перспективи на колір.	2	2	8
Тема 7. Колорит зображення. Образне уявлення.		4	8
	10	24	56
6. Система оцінювання дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання з навченої дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaksia.pdf</p>		

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Основи кольорознавства» проводиться у формі екзамену. Екзамен передбачений в кінці 1 семестра. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання		
Університетська	Національна	Шкала ЄКТС
90-100	5 відмінно	A
80-89	4 добре	B
70-79		C
60-69	3 задовільно	D
50-59		E
26-49	2 Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	1 Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, а також складання екзамену.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт.

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	42
Самостійна робота	8
Екзамен	50
Заг. к-ть	100

Вимоги до практичної роботи

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до кожної теми згідно силабуса.

Конвертація балів за самостійну роботу:

Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали
5	8

	<table border="1"> <tr> <td>4</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>-</td> </tr> </table>	4	6	3	4	2	-				
4	6										
3	4										
2	-										
Практичні заняття	<p>Практичні заняття передбачають вивчення студентами тем згідно силабуса. Студенти усно та письмово відповідають та обговорюють питання відповідної теми заняття, виконують практичні роботи.</p> <p>Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Конвертація балів з навчальної дисципліни за кожен тему практичного заняття:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна шкала оцінювання</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали	5	6	4	4	3	3	2	-
Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали										
5	6										
4	4										
3	3										
2	-										
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p> <p>Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав менше ніж 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис “не допущений” і</p>										

	виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри, виконання у визначений кафедрою строк, здобувачем вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.										
Підсумковий контроль	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>складання</u> всіма студентами екзамену. Екзамен проводиться в кінці першого семестра та охоплює теми № 1-7. На екзамен виносяться практичне завдання.</p> <p>Конвертація балів за екзамен:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна шкала оцінювання</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td>45-50</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>35-44</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>25-34</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали	5	45-50	4	35-44	3	25-34	2	-
Національна шкала оцінювання	Конвертація у бали										
5	45-50										
4	35-44										
3	25-34										
2	-										

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність:

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

1. Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf> , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) : навч.-метод. Посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с. : іл.
2. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Ліра-К. 2021. 182 с.
3. Йоганнес Іттен. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях домистецтва, 2022. 96с URL: alkabook.com/ua/knigi_po_dizaynu_i_arhitecture715/mistetstvo_koloru_subektivniy_dosvid_i_obektivne_piznannya_yak_shlyah_do_mistetstva-206634
4. Лемешева Н.А. Образотворче мистецтво у нашому житті. Черкаси. 2015. 154 с. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. Київ: МОН, 2023. 64 с.
5. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури : навчально-методичний посібник : у 3-х т. Т. 1 / Ю. О. Москвічова. Херсон : Видавництво ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 292 с.
6. Печенюк Т. Кольорознавство. Грані-Т. 2009. 192 с. URL : <https://issuu.com/lavkababuin.com/docs/kolioroznavstvo> (дата звернення: 2019 р.).
7. Кольорознавство: навч.-метод. посіб. / О. С. Шестобуз ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 100 с. :
8. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ : Альтерпрес, 2010. 354 с.
9. Прокопович Т. Основи кольорознавства. навч. посіб. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20686>
10. Психологія кольору // За матеріалами авторського курсу лекцій Нелюбова М.В./ URL: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=2117 (дата звернення. 21. 09. 2021 .)
11. Ребекка Етвуд. Життя у кольорі / Пер. з англ. Юлії Максимейко - К.: ArtHuss, 2020. -272 с.
12. Теорія кольору та кольороутворення: навч. посіб / Н. Д. Лотошинська, О. В. Івахів ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. — 204 с. : іл. — Бібліогр.: с. 192 (20 назв)
13. Українське малярство Х-ХVIII століть: проблеми кольору / В. А. Овсійчук ; Інститут народознавства НАН України. — Львів: [б.в.], 1996. — 479 с.: іл

Допоміжна

1. Color by Betty Edwards: A Course in Mastering the Art of Mixing Colors
2. Color Theory: An Essential Guide to Color—from Basic Principles to Practical Applications
3. The Laws of Contrast of Color

Інформаційні ресурси

1. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти). UPL: <http://194.44.152.155/elib/local/2815.pdf>
2. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
4. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

Викладач _____ ст.викл. Сандюк Л.П.